

Optimalisering van gebiedseigen grond

SmitsRinsma streeft naar zo min mogelijk transportbewegingen

Ingenieursbureau SmitsRinsma uit Zutphen houdt zich al vijftig jaar bezig met de buitenruimte. Het belang van bomen in de openbare ruimte kennen zij dan ook allang. Inmiddels krijgen bomen bij een breder publiek voet aan de grond en dat is te merken aan de vraagstelling van de opdrachtgever en aan hoe de, soms ongevraagde, adviezen van SmitsRinsma worden opgepakt. Daisy van Boven is adviseur Bomen en Groen bij SmitsRinsma. 'De markt ziet ook steeds meer in dat bomen een goede groeiplaats nodig hebben.'

Auteur: Heidi Peters

Daisy van Boven is European Tree Technician (ETT) en houdt zich bezig met advies geven over van alles wat met bomen en groeiplaatsen te maken heeft. 'De vragen die ik krijg, zijn gevarieerd en kunnen gaan over bomeneffectanalyses, bomeninventarisaties en boomveiligheidscontroles. Ik ben ook toezichthouder en werk mee aan grote aanbestedingen voor terreinonderhoud,' legt Van Boven uit.

Ivo Stevens, mededirecteur van SmitsRinsma, signaleerde jaren geleden al dat er behoefte is aan de kennis van een ETT'er en heeft deze dan ook al een hele tijd in huis. Ook intern weten collega's Van Boven steeds meer te vinden voor advies over de aanplant van bomen in een specifiek project. 'De vragen gaan vaak over sortimentskennis, zoals wat een boom doet qua kluit en wat de boom aan groeiplaats nodig heeft. Ook krijg ik vragen over hoeveel wortel-

schade, door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden, een boom kan verdragen. Op dit moment werken we aan een groot project voor ASML waarin heel veel kabels en leidingen verwerkt moeten worden. Ik ben daarbij actief betrokken in ontwerpelementen, als: waar leggen we wadi's aan, waar moet een wortelgeleidingscherm staan, welke boomsoorten zetten we op welke positie? En de advisering loopt door tot de beplantingskeuzes en of deze inpasbaar zijn in de inrichting.'

Over de schouder meekijken

'Kijk, ons werk bestaat onder andere uit de check die wij als voorbereiding doen op het werk van de landschapsarchitect,' vult Stevens aan. 'We werpen sowieso een blik mee over de schouder en wanneer wij aan een keuze twijfelen, dan bespreken we dit met de architect en doen we een beter voorstel. De keuze voor de inrichting van een plantsoen of voor bepaalde bomen en boomsoorten ligt altijd bij de landschapsarchitect of een beplantingsexpert. Het is wel onze opdracht om alle plannen te chec-

GROEIPLAATSVERBETERING

Ivo Stevens

'Daar waar het kan, waarderen we de groeiplaats op met gebiedseigen grond'

Daisy van Boven

Adviseur Bomen en Groen bij SmitsRinsma

ken. En omdat wij bijna allemaal "Larensteiners" zijn, zien we wel waar keuzes mogelijk niet de juiste zijn. Dat is het moment waarop wij Daisy aan de mouw trekken en haar vragen om haar beoordeling.'

Situatie opwaarderen

SmitsRinsma geeft ook adviezen over de inrichting of over de verbetering van een groeiplaats. Hierbij nemen zij als uitgangspunt de huidige situatie en bekijken allereerst of het mogelijk is de bestaande situatie voor de bomen te behouden en waar nodig te opwaarderen. De mate van bodemleven, verdichting en organische stof wordt in kaart gebracht en vervolgens probeert Van Boven een boom aan te laten sluiten op deze, bestaande, omstandigheden die, waar nodig, aanvullend opgevaardeerd worden. Omstandigheden buiten de groeiplaats, zoals de mate van verkeer, de functie van de omgeving en waterbuffering, bepalen of Van Boven ook adviseert over groeiplaatsconstructies in de vorm van boombunkers of sandwichkratten. 'Wanneer het mogelijk is de groeiplaats te optimaliseren zonder kunststof in de grond te brengen, dan zullen wij daar als eerste voor kiezen,' vertelt Stevens. 'Maar soms is het de beste oplossing. Op Texel staat een klimaatboom midden op een plein waar heel veel activiteiten plaatsvinden. Daar hebben we tientallen

kubieke meters aan doorwortelbaar profiel aangebracht, zodat deze boom naar de toekomst toe kan uitgroeien. Maar er is wel kunststof mee de grond in gegaan, om de boom optimale groeiomstandigheden te bieden en de verkeersbelasting van het plein te borgen. Ons eigen uitgangspunt is eigenlijk altijd dat we daar waar het kan, de groeiplaats opwaarderen en de benodigde kwaliteiten behalen met gebiedseigen grond. Dat scheelt trouwens ook veel transportbewegingen.'

Geen flauw idee

De voorwaarden voor een goede groeiplaats zijn nog lang niet overal bekend, merken Stevens en Van Boven. Vooral in projecten die worden geleid door een projectleider met een civieltechnische achtergrond, kan de omvang van een goede groeiplaats als een verrassing komen. Stevens: 'Er zijn opdrachtgevers die al aardig wat kennis hebben; anderen hebben nog geen flauw idee. Wij moeten en zullen ongevraagd meedenken en doorpakken wanneer deze kennis er niet is. Daarom sluiten wij ook graag en vaak als projectleider of specialist aan bij de ontwerptafel. Is bijvoorbeeld al bedacht waar de kabels en leidingen komen en waar de riolering wordt verwerkt, of kunnen wij daar nog in sturen? Zodat wij ervoor kunnen zorgen dat het doorwortelbare profiel oftewel

de groeiplaats van de boom optimaal is ingericht. Gelukkig zien we dat onze jongere medewerkers dit vanuit de opleiding meekrijgen en al proactief beginnen te reageren wanneer ze een plan zien dat qua boomgroeiplaats niet optimaal is.'

Van Boven: 'De markt ziet ook steeds meer in dat bomen belangrijk zijn en een plek nodig hebben en dat daarvoor hulpmiddelen toegevoegd moeten worden. Je hebt hiervoor rekentools, zoals die van Norminstituut Bomen, waar ook veel gemeenten mee werken en die ze zelfs als eis stellen. Ook mijn civieltechnische collega's werken ermee.'

Waardebepaling door middel van I-Tree

Van Boven merkt dat in de sector de waarde van bestaande en nieuwe bomen wordt vergeleken en dat er steeds meer ruimte ontstaat voor het laten staan van de bestaande boom. I-Tree is een onderzoeksmethode uit Amerika die is overgewaaid naar Nederland. I-Tree helpt de financiële waarde van een boom te bepalen. Er wordt rekening gehouden met de leeftijd van de boom, onderhoudskosten in het verleden en de toekomst. 'Alle elementen, zoals de kroon, de mate van verkoeling en de bijdrage aan de maatschappelijke gezondheid, worden kwantitatief gewaardeerd. Ik merk dat het met een dergelijke, financiële, onderbouwing gemakkelijker is om de opdrachtgever te motiveren om een boom te behouden. Een mooi platform dat ook hier steeds meer voet aan de grond krijgt.

'We moeten gezamenlijk ervoor zorgen dat die groeiplaats in orde is,' besluit Stevens. 'Dat hebben we heel veel jaren niet zo gedaan; de civieltechnische onderdelen hadden voorrang, als het ware. Dat kan nu niet meer. We moeten het samen doen. Het belang van bomen is te groot om daar nog anders mee om te gaan. Wij, en daarmee bedoel ik "groen", hebben het dus eigenlijk nu voor het zeggen en dat wordt ook gezien en erkend. Binnen de politiek, de opleidingen en door onze civiele vakbroeders. Daar ben ik blij om.'

'Ons uitgangspunt voor een groeiplaats is de bestaande groeiplaats geschikt maken voor de boom'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!